

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA  
KÖNYVTÁRA

*1051 Budapest, Arany János utca 1.*

ÖNKÖLTSÉGSZÁMÍTÁSI  
SZABÁLYZAT

**Hatályos: 2012. január 1. napjától**

Jóváhagyta: *Dr. Náray-Szabó Gábor*

fő-igazgató

# ÖNKÖLTSÉGSZÁMÍTÁSI SZABÁLYZAT

## I.

### AZ ÖNKÖLTSÉGSZÁMÍTÁSI SZABÁLYZAT CÉLJA, TARTALMA

**Az MTA Könyvtára** (1051 Budapest, Arany János utca 1. sz.) önköltségszámításának feladatait a számvitelről szóló többször módosított 2000. évi C. tv. 51. §. alapján az alábbiakban határozom meg.

Az önköltség számítási szabályzat célja, hogy részletesen szabályozza az alaptevékenység keretében előállított termék, a nyújtott szolgáltatások tényleges közvetlen önköltségének meghatározására irányuló tevékenységet, továbbá alapul szolgáljon az önköltség számítás külső és belső ellenőrzéséhez.

Az önköltségszámítás feladata, hogy az 5, 6, 7 számlaosztályban rögzített kiadásokról (költségekről) adatokat szolgáltatson saját előállítású eszközönként, tevékenységenként valamint szolgáltatásonként.

A Könyvtár önköltség számítási szabályzata a következő témákhoz kapcsolódóan tartalmaz előírásokat:

- költség, önköltség számítási fogalmak,
- az önköltségszámítás tárgya (a kalkulációs egységek),
- a kalkulációs séma, a kalkulációs költségtényezők tartalma,
- az önköltségszámítás módszere, a költségek felosztásának, módja,
- az önköltségszámítás és a könyvvitel adatai egyeztetésének módja.
- a közérdekű adatszolgáltatáshoz kapcsolódó költségtérítés összege megállapításának szabályai

## II.

### AZ ÖNKÖLTSÉGSZÁMÍTÁSI SZABÁLYZAT RÉSZLETES ELŐÍRÁSAI

#### **1. Költség, önköltségszámítási fogalmak**

##### **1.1. A költség**

A költség a termék előállítása, vagy szolgáltatás teljesítése érdekében felhasznált élő-és holtmunka pénzértékben kifejezett összege.

##### **1.2. Költségnem**

A költségnem a költségeknek az államháztartás szervezetei beszámolási és könyvvezetési kötelezettségének sajátosságairól szóló Kormány rendeletben rögzített egységes számlakeret 5. számlaosztály számlacsoportjai szerint kijelölt és meghatározott címek szerinti csoportosítását jelenti.

##### **1.3. Költséghely**

A költséghely a költségek felmerülésének helye, területileg elhatárolt szervezeti egység vagy részleg.

Az itt felmerült költségek a felmerülésük alkalmával nem számolhatók el közvetlenül az eszközre (termékre) vagy szolgáltatásra, tevékenységre, felmerülésükkor közvetlen költségnek nem minősíthetők.

Ezeknek a költségeknek azon része, amely az előállítással illetve a szolgáltatással szoros kapcsolatba hozható, a különféle teljesítményadatok segítségével a kalkulációs egységekre - ezen szabályzatban foglaltak szerint - átvezetendők.

##### **1.4. Költségviselő**

Költségviselő a termék vagy szolgáltatás, amelyre a költségek felmerülésük alkalmával közvetlenül elszámolhatók, amelynek előállítása, teljesítése érdekében a költségek felmerülnek.

##### **1.5. A közvetlen önköltség, bekerülési (előállítási) érték**

A közvetlen önköltség, bekerülési (előállítási) érték az előállított termék vagy nyújtott szolgáltatás egy meghatározott mennyiségi egységére jutó eszközfelhasználás (élőmunka, holtmunka) pénzben kifejezett összege.

**A közvetlen önköltség, bekerülési (előállítási) érték közzé tartoznak azok a ráfordítások amelyek**

- a.) a tevékenység végzése, a szolgáltatás nyújtás érdekében az eszközök előállítása, üzembe helyezése, bővítése, rendeltetésének megváltoztatása, átalakítása, eredeti állagának helyreállítása során közvetlenül felmerültek,
- b.) az előállítással, továbbá a szolgáltatás végzésével, nyújtásával bizonyíthatóan szoros kapcsolatban voltak, továbbá
- c.) az eszközökre (termékre), tevékenységekre, szolgáltatásokra megfelelő mutatók, jellemzők segítségével elszámolhatók.

**A közvetlen önköltség nem tartalmazhat:**

- a.) értékesítési költségeket és
- b.) az előállítással közvetlen kapcsolatba nem hozható igazgatási és egyéb általános (központi irányítás) költségeket.

**1.6. A költségek könyvviteli elszámolása**

Az eszköz előállítása, a szolgáltatás teljesítése során felmerült költségek elszámolására - könyvtárunk számlarendjében rögzítetteknek megfelelően - három számlaosztály szolgál:

- az 5. számlaosztály a költségeket költség-nemek szerint csoportosítva tartalmazza, a költségek költség-nemenkénti gyűjtését szolgálja,
- a 6. számlaosztály a közvetett költségeket tartalmazza, a költségek felmerülésének helye szerinti gyűjtésére szolgál,
- a 7. számlaosztály az eszközök előállítása, a szolgáltatások teljesítése során felmerült és az eszközök előállításával, szolgáltatásnyújtással összefüggésben közvetlenül (valamint a felosztás után a közvetetten) elszámolható költségek könyvviteli nyilvántartására szolgál.

A 7. számlaosztály a költségvetésben meghatározott szakfeladat rend szerinti tagolásban tartalmazza a folyó kiadásokat.

A szakfeladatok kiadásai (költségei) közvetlen és közvetett kiadásokból (költségekből) tevődnek össze.

**1.7. Az önköltségszámítás**

Az önköltségszámítás olyan műszaki-gazdasági tevékenység, amellyel megállapítható az előállított eszközök (termékek), a végzett szolgáltatás várható (tervezett) illetve tényleges közvetlen önköltsége, előállítási költsége.

**Az önköltségszámítás feladata,** hogy adatokat szolgáltatson

- a saját előállítású eszközök, szolgáltatások értékeléséhez, az előállítási értékének meghatározásához,
- a saját előállítású eszközök, szolgáltatások önköltségének tervezéséhez és megfigyeléséhez,
- a gazdasági számításokhoz.

### **1.8. Az önköltségszámítás - kalkuláció formái**

Az önköltségszámítás formája könyvtárunknál lehet elő és utókalkuláció.

**Az előkalkuláció** a műszaki-gazdasági tevékenység megkezdése előtt a várható elő-és holtmunka alapján gazdasági számításokkal határozza meg az önköltséget.

**Az utókalkuláció** az a műszaki-gazdasági tevékenység, amellyel a termék, szolgáltatás befejezése után a ténylegesen felhasznált élő- és holtmunka mennyisége és értéke alapján meghatározzuk az eszköz , tevékenység, vagy szolgáltatás tényleges közvetlen önköltségét, előállítási költségét.

Az önköltségszámítás módszere a pótlékoló kalkuláció.

A költségkigyűjtésen alapuló pótlékoló kalkuláció keretében az alap tevékenység keretében végzett tevékenységre, előállított eszközre vagy nyújtott szolgáltatásra kivételezett anyagok és a ráfordított munkaidő bizonylataiból illetve az azokból készített feladások adatai alapján kell megállapítani a közvetlen költségeket (kiadásokat).

Az általános (közvetett) költségeket pedig az igénybevételt kifejező mutatók alapján, pótlékolás útján kell az egyes tevékenységekre, szolgáltatásokra, saját előállítású eszközökre felosztani.

## **2. Az önköltségszámítás tárgya (a kalkulációs egységek)**

Az önköltségszámítás tárgya a kalkulációs egység.

A Könyvtárnál, mint nyújtott szolgáltatás kalkulációs egységet képez:

- helyiség eseti bérbeadás,
- egyéb tevékenység.

Mennyiségi egységre jutó önköltség = Összes költség/ mennyiség.

Az önköltség ráterhelése a pályázatok esetében elsődlegesen a pályázat kiírója által meghatározott %-os formában történik. A pályázatoknál a rezsi elszámolása történhet havonta illetve egy összegben a pályázat elszámolásakor.

A Könyvtárnál mint előállított termék kalkulációs egységet képez:

### **3. A kalkulációs séma, a kalkulációs költségtényezők tartalma**

#### **3.1. A kalkulációs séma**

Az egyes kalkulációs egységek közvetlen önköltségét, bekerülési (előállítási) értékét a következő kalkulációs séma szerinti részletezésben kell kiszámítani:

- a.) Közvetlenül elszámolható személyi juttatások
- b.) Közvetlenül elszámolt személyi juttatások munkaadót terhelő járuléka
- c.) Közvetlenül elszámolható anyagköltség
- d.) Előállítási külön költség
- e.) Egyéb közvetlen költségek

**Együtt közvetlen önköltség** (a+b+c+d+e)

#### **3.2. A kalkulációs költségtényezők tartalma**

##### **3.2.1. Közvetlenül elszámolható személyi juttatás**

Közvetlenül elszámolható személyi juttatásként kell figyelembe venni - az egy-egy kalkulációs egységként meghatározott - a tevékenység, szolgáltatás teljesítése valamint az eszközök előállítása érdekében közvetlenül felmerült illetve kifizetett

- alapilletményeket,
- illetménypótlékokat és
- egyéb kötelező pótlékokat.

Kiadásként (költségként) egyaránt figyelembe kell venni

- a teljes munkaidőben foglalkoztatottak,
- a részmunkaidőben foglalkoztatottak, valamint
- a nyugdíjasok és állományba nem tartozók

részére teljesített kifizetéseket.

Mind az előkalkulációban, mind az utókalkulációban a személyi juttatások összegén kívül, a személyi juttatások számfejtésének alapjául szolgáló munkaidőt is fel kell tüntetni.

##### **3.2.2. Közvetlenül elszámolt személyi juttatások munkaadót terhelő járuléka**

A személyi juttatások munkaadót terhelő járulékai a nyugdíjbiztosítási és egészségbiztosítási járulékok, az egészségügyi hozzájárulás, továbbá minden olyan adók módjára fizetendő összeg, amelyet a személyi juttatások, vagy a foglalkoztatottak száma alapján kell megállapítani, függetlenül azok elnevezésétől.

Az utókalkulációban a személyi juttatások munkaadót terhelő járulékai címén

beállítandó összeget évente egy alkalommal kiszámított tényleges pótlékkulcs alapján kell meghatározni.

### **3.2.3. Közvetlenül elszámolható anyagköltség**

Közvetlen anyagköltséggént kell kimutatni a kalkulációs egység terhére utalványozható anyagok értékét.

**A vásárolt anyagok bekerülési (beszerzési) értékét képezi:**

- az engedményekkel csökkentett, felárakkal növelt vételár,
- a beszerzéssel, raktárba történt beszállítással kapcsolatban felmerült szállítási és rakodási költségek összege,
- a közvetítői tevékenység ellenértéke, díja,
- a bizományi díj,
- a beszerzéshez kapcsolódó adók (fogyasztási adó, jövedéki adó),
- a vámterhek (vám, vámpótlék, vámkezelési díj),
- fizetendő (fizetett) illetékek,
- az előzetesen felszámított, de le nem vonható általános forgalmi adó,
- a jogszabályon alapuló hatósági igazgatási, szolgáltatási díjak,
- az egyéb hatósági igazgatási, szolgáltatási eljárási díjak (környezetvédelmi termékdíj, szakértői díj).

A közvetlen anyagköltség meghatározásához az anyagokat az anyagféleségek pontos meghatározásával kell az utókalkulációs lapon felsorolni! Anyagköltséggént csak a ténylegesen felhasznált készletérték számolható el.

### **3.2.4. Előállítási külön költség**

Az előállítási költségek közé tartoznak az előállításhoz közel álló általános költségek arányos összegei is, amelyek az adott termékre, szolgáltatásra megfelelő mutatók, jellemzők segítségével elszámolhatók.

Ilyen költségek lehetnek a tárgyi eszköz értékcsökkenési leírása, üzemeltetési költsége (fűtés, világítás, stb.)

### **3.2.5. Egyéb közvetlen költség (kiadás)**

Az előzőekben felsorolt költségeken túlmenően egyéb közvetlen költséggént (kiadásként) kell kimutatni a kalkulációs egységre utalványozható (elszámolható) közvetlen dologi kiadásokat, (pld. szállítási és rakodási költség).

#### **4. A közvetett (6. számla osztályban költséghelyeken felmerült) kiadások (költségek) elszámolásának és felosztásának módja**

A közvetett költséghelyeken felmerült kiadásokat a kalkulációs egységekre fel kell osztani.

A felosztás módja lehet a közvetlen költség arányában való felosztás, vagy a költséghelyre legjellemzőbb mutató arányában történő felosztás

#### **5. A költségek utalványozásának, elszámolásának bizonylati rendje**

A Számviteli törvény előírásai szerint minden gazdasági műveletről, eseményről, amely az eszközök, illetve az eszközök forrásainak állományát vagy összetételét megváltoztatja, bizonylatot kell kiállítani (készíteni).

A számviteli, és ebből következően az önköltségszámítással kapcsolatos nyilvántartásokba csak szabályszerűen kiállított bizonylat alapján szabad adatokat bejegyezni.

Az önköltségszámítás bizonylatainak kiemelt alakí és tartalmi kellei a következők:

- a bizonylat megnevezése és sorszáma, vagy egyéb más azonosítója,
- a bizonylatot kiállító szervezeti egység megjelölése,
- a gazdasági műveletet elrendelő személy vagy szervezet megjelölése,
- az utalványozó és a rendelkezés végrehajtását igazoló személy,
- a készletmozgások bizonylatainak az átvevő aláírása,
- a bizonylat kiállításának időpontja, illetve kivételesen - a gazdasági művelet jellegétől, időbeni hatályától függően - annak az időszaknak a megjelölése, amelyre a bizonylat adatai vonatkoznak,
- a (megtörtént) gazdasági művelet tartalmának leírása vagy megjelölése, a gazdasági művelet okozta változások mennyiségi, minőségi és értékbeli adatai,
- a bizonylatok adatainak összesítése esetén az összesítés alapjául szolgáló bizonylatok körének, valamint annak az időszaknak a megjelölése, amelyre az összesítés vonatkozik.
- Az önköltségszámítás számvitelen belüli folyamatában az önköltségszámítás alappbizonylatai azonosak a számvitel analitikus, illetve szintetikus (főkönyvi) könyvelésének alappbizonylataival.

A termék-előállítás, nyújtott szolgáltatással összefüggő alapvető bizonylatok a következők:

- igénybe vett szolgáltatások bizonylata,
- személyi jellegű ráfordítások bizonylata,

- értékcsökkenési leírás bizonylatai,
- egyéb költségek bizonylatai,
- közvetett költségek felosztásának bizonylatai.

#### **6. Az önköltségszámítás készítésének időpontja, a kalkulációs időszak, az elkészítésért felelős személyek**

Az egyes kalkulációs egységek önköltségének megállapításához a kettős könyvviteli nyilvántartás kiegészítéseként külön analitikus nyilvántartásból készített összesítő bizonylat alapján az 1. sz. melléklet szerinti utókalkulációs lapot kell kalkulációs egységenként elkészíteni.

Az utókalkulációt minden évet követő január 31 - ig el kell végezni. Az utókalkuláció elkészítéséért felelős a gazdasági ügyintéző .

#### **7. Az önköltségszámítás és a könyvvitel adatainak egyeztetése**

Az elkészített utókalkulációk adatait mind a könyvviteli nyilvántartásban szereplő adatokkal, mind a beszámoló adataival egyeztetni kell.

Az egyeztetést az utókalkuláció befejezését követően 8 napon belül egyeztetni kell. Az egyeztetést a gazdasági igazgatóhelyettesnek kell elvégeznie.

#### **8. A közérdekű adatszolgáltatáshoz kapcsolódó költségtérítés összege megállapításának szabályai**

Az államháztartás működési rendjéről szóló 217/1998. (XII.30.) Korm. rendelet 157/C. §-a alapján az államháztartással összefüggő közérdekű adatok kérelemre történő szolgáltatása esetén a kérelemben foglalt adatok közlésével (ideértve a másolást és az adatok meghatározott szempontok szerinti előállítását, illetve csoportosítását is) összefüggésben felmerült költséggel arányos térítés kérhető.

**A költségtérítés pontos összegét szervezetünk az adatszolgáltatást megelőzően köteles meghatározni.**

Az adatok meghatározott szempontok szerinti előállítását, csoportosítását végző személy(ek) munkaidő ráfordítását a gazdasági igazgatóhelyettes igazolja le.

Az előzőek szerint kiszámított költségtérítést az adatok előállítása után, de azoknak a kérelmező *részére* történő átadása előtt, készpénzfizetési számla alapján kell megfizetni.

## **9. Záró rendelkezés**

# **A KÖNYVTÁR ÖNKÖLTSÉGSZÁMÍTÁSI SZABÁLYZATA**

**2012. január 1. napjától lép hatályba.**

Ezzel egyidőben a korábban érvényes szabályzat hatályát veszti.

Az Önköltségszámítási Szabályzatot módosítani kell

- a.) olyan jogszabályi előírás változása esetén, amely érinti a hatályos szabályzat előírásait, valamint
- b.) ha a Könyvtár sajátosságai, működésének változása alapján indokoltta vált.

A módosításokat általában az ok felmerülésétől számított 90 napon belül kell végrehajtani.

Budapest, 2012. január 01.